

**ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫ
КЕЛЕС АУДАНЫ
«№5 ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН МЕКТЕП»
КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ**

«Бекітемін»
Мектеп директоры м.у.а:
 Н. Біләл
«16» 11. 2023 ж.

«Келісемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:

 Ж. Алдашов
«16» 11. 2023 ж.

«Ә/Б жетекшісі»

 Ж. Бекеев
«16» 11. 23 ж.

**ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ КҮНТІЗБЕЛІК
ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ**

Мұғалім: Біләл Нұрсұлтан
Пәні: Санау (үйде оқыту)
Сынып: 8 «А»
Оқушы: Әсілбек Арнұр

2023-2024 оқу жылы

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2018 жылғы 20 қыркүйектегі
№ 469 бұйрығына 78-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 518-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған сыныптары үшін
«Математика» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін «Математика» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың әлеуметтік бейімделуіне және оларды дербес еңбек әрекетіне даярлауға ықпал ететін, қолжетімді математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру.

3. Математиканы оқыту міндеттері:

1) білім алушыларға тұрмыстық жағдайларда дербес болуға, шаруашылық-еңбек әрекеті және қолжетімді кәсіпті меңгеруге мүмкіндік беретін математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру;

2) білім алушылардың танымдық әрекетіндегі олқылықтардың орнын толтыруға ықпал ету, олардың жағымды эмоционалды-ерікті және тұлғалық сапаларын қалыптастыру;

3) білім алушылардың тілін дамыту, оны арнайы математикалық терминдер және ұғымдармен байыту, өздік әрекетін түсіндіруге үйрету, тапсырмаларды шешу, геометриялық құрылымды орындау туралы сөздік есеп беру;

4) оқушылардың көрнекі-әрекеттік және көрнекі-бейнелі ойлауы мен ойлау операцияларын (талдау, салыстыру, жалпылау және жіктеу) дамыту;

5) оқу сабақтарына қызығушылықтарын дамыту, құрдастарымен және ересектермен өзара әрекеттесу біліктілігін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Құндылықты-бағдарлы, әрекеттік, тұлғалық-бағдарлы, коммуникативті тәсілдер оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, Бағдарламаның жаңа құрылымында көрініс тапты.

5. Оқыту процесінің негізгі талабы ретінде білім алушылардың пәндік білімдері, әлеуметтік және коммуникативті дағдылары, тұлғалық сапаларын меңгеруге ықпал ететін белсенді әрекетін ұйымдастыру болып табылады.

6. Тұлғалық-бағдарлы білім беруді жүзеге асыру, білім беру процесінің барлық қатысушыларының ынтымақтастығының алғышарттарын құрайтын, оқытудың интербелсенді әдістерін қолдануды көздейді.

7. Бағдарлама аймақтық сипаттағы (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) материалдарды қолдануға бағдарланған оқу әрекетін ұйымдастыру арқылы білім алушылардың танымдық және әлеуметтік белсенділігін дамытуға ықпал етеді. Оқу-тәрбие сипатындағы жобалау әрекеті педагогтың басшылығымен ата-аналармен серіктестікте жүзеге асырылады.

8. Математика пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер, жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыруды жүзеге асыруға бағытталған арнайы педагогикалық

9. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзете- дамытушы бағыты оқу және оқыту әрекетінің арнайы әдістері мен тәсілдері арқылы қамтамасыз етіледі. Ойлау процестерінің енжарлығы, төмен танымдық белсенділік, ойлаудың жалпылау және абстракциялау қызметтерінің әлсіздігі, сөйлеу тілі дамуындағы ауытқулар ескеріледі. Оқушылармен жұмыс барысында олардың еліктеу қабілеттері және көрнекі-әрекеттік ойлауының сақтау мүмкіндіктеріне сүйенеді. Математиканы оқыту, білім алушылардың қабылдау, есте сақтау, сөйлеу және ойлау сияқты психикалық қызметтерін дамыту үшін жағдайлар жасайды. Басталған жұмысты соңына дейін аяқтау, күш жетерлік қиындықтарды жеңу, ұқыптылық пен дербестікті көрсету біліктілігін қалыптастыруға болады.

10. Оқытудың әлеуметтік-бейімдеуші бағыттағы принципі тұлғаның әлеуметтік дезадаптациясын жоюды көздейді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысу үшін қажетті мінез-құлық нормаларын меңгеру бойынша арнайы жұмыс қамтылады.

11. Білім алу құралдары ретіндегі ойлау, сөйлеу тілі және коммуникацияны дамыту принципі оқыту және әлеуметтендірудің табысты болуын қамтамасыз ету үшін білім алушылардың сөйлеу тілі, ойлау және қарым-қатынасты дамытудағы қиындықтарының орнын толтыруды қарастырады.

12. Әрекеттік тәсіл принципі білім алушыларды оқыту барысында заттық-практикалық әрекетті жоғары психикалық қызметтердің (қабылдау, сөйлеу, ойлау) сенсомоторлы негізі ретінде қолдануды қамтамасыз етеді, білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толтырады.

13. Дифференциалды және жеке-даралық тәсіл принципі оқу материалын меңгеруде көрінетін және меңгерілетін білім, білік және дағдылардың сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктердің болуымен негізделген. Білім беру процесі 4 типологиялық топтарды (В.В. Воронкова бойынша) қамтитын педагогикалық жіктеу негізінде жүзеге асырылады. Білім алушылардың әрбір типологиялық топтары үшін педагог қолжетімді күрделілік пен көлемді есепке алып, білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес оқу материалының мазмұнын іріктейді. Оқу жұмысының қарқындылығы, білім алушылардың өздік дәрежесі, оқыту әдістері мен тәсілдері түрлендіріледі. Оқушылар топтарға шартты және қозғалмалы түрде бөлінеді. Дифференциалды тәсіл оқытуды дараландырумен толықтырылады.

14. Арнайы педагогикалық басқарудың қажеттілігі принципі. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу-танымдық әрекеті қиындатылған жағдайда педагог оқу тапсырмасының табысты орындалуын қамтамасыз ету үшін білім алушылардың әрекетінің жетілмеген компоненті қызметін атқарады. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға математиканы оқыту процесінде арнайы педагогикалық басқарудың психологиялық негізі ретінде П.Я. Гальпериннің ақыл-ой әрекетін сатылы қалыптастыру теориясы алынады.

15. Педагогикалық міндеттер математиканы оқыту процесін ұйымдастыруда арнайы әдістемелік принциптер негізінде шешіледі. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға жаңа материал аз көлемде беріледі, бұл абстрактілі математикалық ұғымдардың мәнін түсіну бойынша жеткіліксіз зияткерлік ресурстарымен, білім алушылардың зияткерлік қажудың жоғары болуымен шартталады.

16. 5-10 сыныптарда абстрактілі математикалық ұғымдарды қалыптастыруда көрнекі материал және онымен заттық-практикалық әрекет қолданылады. Бұл үлестер мен бөлшектердің қажетті нақты бейнелерін құру, олармен әрекет ету және қайта құру, геометриялық пішіндердің ауданын өлшеу бірліктерін және геометриялық денелердің көлемін құру мен жылдамдық туралы ұғымдарды құруға ықпал етеді.

17. Педагог білім алушылардың сабақтағы практикалық және ақыл-ой жұмысын басқара отырып, оларды өздерінің практикалық немесе ақыл-ой әрекеттері туралы әңгімелеуге ынталандырады. Сөйлеу тілі мен әрекеттің үйлесімі әртүрлі жүзеге асырылады:

1) практикалық немесе ақыл-ой әрекеттері, ұғымдарды қалыптастырудың бірінші сатысында сөйлеу тапсырманы үнсіз орындаудан кейін жүзеге асырылады. Білім алушылар алдымен мұғалімнің бағыттаушы сұрақтарына жауап береді.

Сұрақтардың саны біртіндеп азая береді;

2) оқытылатын оқу материалын өңдеудің екінші сатысында білім алушылар өзінің әрекеттерін түсіндіре білуге үйренеді;

3) дағдыны қалыптастырудың үшінші сатысында білім алушы алдымен тапсырманы қалай орындайтыны (есепті шығару, сызба орындау) туралы айтады, және содан соң жұмысты орындайды. Бұл тәсіл ойлаудың дамыған жоспарлаушы қызметіне және тілдік дамудың жақсы деңгейіне, қажетті математикалық терминологияны меңгеруге сүйенеді. Педагог білім алушыларға осындай оқу тапсырмаларын ұсына отырып, олардың жеке-дара мүмкіндіктерінесепке алады.

18. Білім алушылардың жаңа оқу материалын меңгеру процесін жеңілдету үшін «озып кету» педагогикалық стратегиясы қолданылады. Бұл білім алушыларды аса күрделі математикалық материалды қабылдау және меңгеруге бірте-бірте даярлау болып табылады. Дайындық жаттығулары нәтижесінде қалыптасатын дағдылар жаңа ұғымның құрамына енеді. «Озып кету» педагогикалық стратегиясы математика курсының бірқатар тақырыптарына қатысты бағдарламада қамтылған.

19. Оқытылған материалды үздіксіз қайталау және бекітудің қажеттілігі меңгерілген білім мен дағдылардың тез ұмытылуымен түсіндіріледі. Математиканың әрбір сабағында қайталау үшін уақыт бөлінеді. Педагог өз бетімен қайталау ретінде сабаққа қандай материалды енгізудің қажеттілігін анықтайды. Бұл таңдау сынып оқушыларының оқу материалын меңгеру ерекшеліктерімен анықталады. Жаңа тақырыптың негізі болып саналатын материалды қайталау міндетті болып саналады. Бірінші тоқсандағы оқу процесі қайталаудан басталады.

20. Жаңа оқу материалын индуктивті тәсіл арқылы ұсыну қажет, яғни нақты деректерді қарастырудан бастап, жалпыланған қасиетті немесе ұғымды түсіндіруге қарай құрған жөн.

21. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылар қалыптастырылатын ұғымдарды басқа, ұқсас, қарама-қарсы ұғымдардан айрықшалайтын маңызды белгілерін анықтауда қиналады және ұғымдарды ұқсастыруға бейім болады. Оқыту процесінде педагог салыстыру, теңестіру және қарама-қарсы қою тәсілдерін қолданып, жаңа материалды меңгерудегі олқылықтардың алдын алады.

22. Математика сабақтарының оқу пәндерімен пәнаралық байланысы болады. Математиканың кәсіптік еңбек және әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау сабақтарымен байланысы маңызды. Математика сабақтарында әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау сабақтарында қарастырылатын, кәсіптік-еңбек мазмұны мен жағдаятындағы оқу материалына қатысты «озып кету» жүзеге асырылады. Сабақтарда аталған пәндердің бағдарламалық мазмұнында қарастырылған кәсіптік және тұрмыстық мазмұндағы тапсырмалар және жағдаяттық тапсырмалар қолданылады.

23. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау процесіне қойылатын талаптар ізгіліктендіру идеяларына сәйкес қабылданған.

24. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың математика пәні бойынша оқу материалын меңгеру нәтижелерін бағалау нормалары, мақсатты тұжырымдауға негізделген және білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеру және бағалауын ұйымдастырудағы бірыңғай тәсілдерді жүзеге асыруға бағытталған.

25. Бағалаушы құралдар ретінде біліктер мен дағдыларды қалыптастыруға арналған тапсырмалар мен жаттығулар алынады. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқыту нәтижелерін бағалауда тестілеу қолданылмайды.

26. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау ішкі бағалау құралдары арқылы жүзеге асырылады. Бағдарламаны меңгеру нәтижелері білім беру процесі барысында бағаланады. Педагогтар жүйелі түрде бақылаушы бағалаушы әрекеттерді жүзеге асырады.

27. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың нәтижелілігін бағалау ағымдық (сабақ), мерзімді (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде жүзеге асырылады.

28. Ағымдық бақылау білім алушылардың сабақтағы әрекетін бақылау,

талдау арқылы жүргізіледі. Сабақты бақылау педагогтың оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін қолданатын оқытудың мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бақылаудың ынталандырушы жәнетәрбиелік сипаты болады.

29. Мерзімді бақылау бағдарламалық тақырып пен тарауды оқытқаннан кейін жүргізіледі. Педагог белгілі тақырып аясында оқу материалын оқыту нәтижелерінің білім алушылардың әртүрлі типологиялық топтарында бірдей болмайтынын түсінеді. 1-типологиялық топтың (В.В. Воронкова бойынша) білім алушылары білімді қолдану деңгейінде оқу материалын меңгергенін көрсетеді. 2-типологиялық топтың білім алушылары тақырыптың негізгі мазмұнын түсінгенін көрсетеді. 3-типологиялық топтың білім алушылары тану деңгейінде материалды меңгереді, өз білімдерін өзектілеуде мұғалімнің көмегіне мұқтаж болады. 4-типологиялық топтың білім алушылары жеке бағдарлама бойынша оқытылады, оның аясында олардың жетістіктері бағаланады.

30. Қорытынды бақылау тоқсан және жылдың соңында жүргізіледі. Педагог оқу жылының бойында бақылаған, білім алушылардың дамуының және жетістіктерінің динамикасын талдайды, оның нәтижесі білім алушылардың жетістіктер картасында тіркеледі.

31. Бағалау процесінің көмегімен педагогтың алатын ақпараты, біліктер мен дағдыларды меңгеру процесінде туындайтын қиындықтарға дер кезінде және дұрыс жауап қайтаруға мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке- дара көмек берудің тәсілдері мен мазмұнын негіздемелі түрде анықтайды.

32. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін математика сабақтары соған сәйкес көрнекі және дидактикалық материалмен қамтамасыз етіледі.

33. Сыныптағы жиһаз әртүрлі жұмыс формаларын (жеке, жұптық және топтық) және жұмыс түрлерін жүргізу үшін орнынан оңай қозғайтындай болады. Кітап сөрелері, оқушылардың жұмыстарының көрмесіне арналған стендтер және көрнекі құралдарға арналған орындарды қарастырылады.

34. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған математика курсының негізі, натурал сандар, бөлшектер мен негізгі шамалардың арифметикасын құрайды. Оқу курсының концентрлік құрылымы оқытылған материалға қайта оралу, олқылықтардың орнын толтыру, білім алушылардың білімдерін қайталау, тереңдету және жүйелеуді қарастырады.

1. 8-сыныпқа арналған «Математика» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) 100 000-ға дейінгі сандарды қайталау; 1, 10, 100, 1000, 10000 сандық бірліктер ретінде;

2) 1-ден 1000 000-ға дейінгі сандардың нөмірленуі. 1 000 000-ға дейін жүздікпен санау. 1 000 000 жаңа түрлік бірлік ретінде. 1 000 000 көлемінде сандардың құрылуы, жазылуы, оқылуы, салыстырылуы. Жұп және тақ сандар. Сандық қатардың табиғи түрі мен негізгі қасиеттері. Сандарды ондық, жүздік, мыңдық және ондаған мыңдыққа дейін дөңгелету. I-ден XXXV-ке дейінгі сандарды римдік нөмірлеу;

3) қосу және азайту. 1 000 000-ға дейінгі сандарды ауызша және жазбаша қосу және азайту. Қосу мен азайту амалдарының белгісіз бірліктерін табу. Сандарды әртүрлі салыстыру. Жақшалары бар мысалдардағы әрекеттер тәртібі. Теңестіру. Калькулятордың көмегімен қосу және азайту;

4) көбейту мен бөлу: біртаңбалы сан, 10, 100, 1000-ға, дөңгелек ондықтар, дөңгелек жүздіктер, мыңдықтың бірліктеріне ауызша және жазбаша түрде көбейту мен бөлу. Екі белгісі бар санға көбейту. Көбейту мен бөлуді тексеру. Көбейту мен бөлудің белгісіз бірліктерін табу. Сандарды бірнеше ретте тексеру. Теңестіру. Жақшасы бар мысалдарда әрекеттер тәртібі. Калькулятордың көмегімен көбейту және бөлу;

5) мәтіндік арифметикалық амалдар. Меңгерген түрлерді қосу мен алу, көбейту мен бөлуге қарапайым мәтіндік амалдар. Әртүрлі қарапайым мәтіндік арифметикалық амалдарды салыстыру. Тіктөртбұрыш (квадрат) периметрі мен алаңын алуға арналған мәтіндік амалдар. Білім алушылардың мысалдарды құрастыруы. 2-4 әрекетті орындауды талап ететін құрамдас мәтіндік амалдар;

6) көлемдерді өлшеп, олармен әрекет жасағанда алған сандар. Заттың ұзындығы, құны мен салмағын өлшегенде алатын сандарды жаңарту. Көлемдерді өлшегенде алған сандарды ауызша және жазбаша түрде қосу және алу, көбейту мен бөлу. Уақыт өлшемі. Жыл, ай мен күнге дейінгі нақты күнтізбелік санды арифметикалық санмен алмастыру арқылы оқиғаның басталу және аяқталу уақытын табу. Конвертацияланатын валюта: доллар, евро. Доллар мен евроның Қазақстан валютасына қатысты курсы;

7) көрнекі геометрия элементтері. Өске және симметрия ортасына қатысты симметриялы кесінді, үшбұрыш, квадратты құру. Көпбұрыштар, олардың периметрі. Фигура алаңы. Алаң бірліктері: квадрат сантиметр, квадрат дециметр, квадрат метр, квадрат миллиметр. S, кв. см; см^2 , кв.дм, дм^2 , кв.м, м^2 , кв.км, км^2 , кв. мм, мм^2 белгілеулері. Квадрат пен тіктөртбұрыштың алаңдарын өлшеп, табу. $S = a \times a$; $S = a \times b$ формулаларын практикалық тұрғыдан шығару.

Геометриялық денелер: цилиндр, конус, пирамида, шар. Куб, параллелепипед. Қыры, қабырғасы, төбесі бірліктері мен олардың қасиеттері. Жоғары және төменгі негізі, алдыңғы және артқы қырлары, он және сол бүйірлі қырлары, қабырғалары. Куб пен параллелепипедті айналдыру, олардың модельдерін шығару. Куб пен параллелепипедтің бүйірлі және толық бетінің алаңын шығару;

8) қарапайым бөлшектер. 5-7 сыныптардың математика материалын қайталау. 3-4 арифметикалық амалдардан тұратын қарапайым бөлшектер бар амалдардың тәртібі;

9) ондық бөлшектер. 6-7 сыныптардың материалын қайталау. Ондық бөлшектерді бір мағыналы сан, 10, 100, 1000-ға және дөңгелек ондықтарға көбейту мен бөлу. 3-4 арифметикалық амалдардан тұратын ондық бөлшектер бар амалдардың тәртібі. Ондық бөлшек бойынша санды табу: 0,2, 0,5, 0,02, 0,25, 0,75, 0, 125. Ондық бөлшек түрінде жазылған әрі заттың ұзындығы, салмағы мен құнын өлшегенде алған сандарды қосу, азайту, көбейту мен бөлу;

10) 8-сыныптың математика курсы қайталау.

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған «Математика» пәнінен
Күнтізбелік тақырыптық жоспарлау
8-сынып, аптасына 2 сағат

Бөлім	Бөлімше	2-тоқсан			
		Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1. Сандар және шамалар	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	8.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу	2	10.11 10.11	
		8.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету	1	14.11	
		8.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну	1	17.11	
		8.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру	1	24.11	
		8.1.1.14 дұрыс және дұрыс емес бөлшектерді атау	1	24.11	
		8.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру; аралас санды дұрыс емес бөлшекпен алмастыру	1	01.12	
	1.2 Сандармен әрекет ету	8.1.2.15 бірдей алымы бар бөлшектерді көбейту мен бөлуді орындау; аралас сандарды қосу мен алу; бірден және толық саннан бөлшекті алу	1	01.12	
		8.1.2.16 санның бір не бірнеше бөлігін табу; санды оның бір бөлігі бойынша табу	1	08.12	
		8.1.2.17 қарапайым бөлшектер және аралас сандарды көбейту мен бөлуді орындау; бөлшекті алдынала қысқартуды орындау бөлшекті алдын ала қысқартуды орындау	1	08.12	
		8.1.2.19 арифметикалық әрекеттердің нәтижелерін тексеруді кері әрекетпен орындау; қарапайым бөлшектер мен арифметикалық амалдардың белгісіз бөліктерін табу	1	15.12	
		8.1.2.18 1- және 2-сатыдағы әрекеттер бар қарапайым бөлшектер бар мысалдардың әрекеттену тәртібін анықтау	1	15.12	

2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	8.2.1.2 ауданның бірліктерін атау: квадратты сантиметр, квадратты дециметр, квадратты метр, квадратты миллиметр; ауданды белгілеу үшін жазбаның түрлерін пайдалану: S, кв. см; см ² , кв. дм; дм ² , кв. м; м ² , кв. км; км ² , кв. мм; мм ² ; квадрат пен тікбұрыштың ауданын формуласын шығарудың практикалық шешімі	1	22.02	
		8.2.1.3 квадрат пен тікбұрыштың ауданын өлшеп, санау; квадрат пен тікбұрыштың ауданын палетканың көмегімен өлшеп, санау;	1	22.02	

3-тоқсан

3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	8.3.1.2 тікбұрыш (квадрат) ауданын санауға мәтіндік есептерді шешу	1	12.01	
		8.3.1.4 санның бір және бірнеше үлестерін табуға арналған мәтіндік есептерді шешу;	1	12.01	
		8.3.1.5 2-4 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік есептерді шешу	1	19.01	
		8.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау	1	19.01	
		8.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау	1	26.01	
		8.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен орындау	1	26.01	
		8.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу	1	02.02	
		8.3.2.2 геометриялық пішіннің ауданын белгілеу:	1	02.02	
	3.2. Математика тілі	8.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: «+», «-», «х», «:», «=»	1	09.02	
1. Сандар және шамалар	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	8.1.3.1 шамаларды өлшеуде және алынған сандарды айыру	1	09.02	
		8.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру	1	16.02	
		8.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату:	1	16.02	
		8.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жанартуды орындау	1	23.02	
		8.1.3.8 көлемдерді өлшеуде алынған сандарды жазбаша және ауызша қосу мен азайтуды орындау	1	23.02	
	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	8.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түрінде бөлімі 10, 100, 1000 болатын бөлшектерді алып, жазу; ондық бөлшектерді оқып, салыстыру; ондық	1	01.03	

		бөлшектер мен толықсандарды салыстыру			
		8.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу	1	01.03	
		8.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бөлшектерді білдіру	1	08.03	
		8.1.1.19 ондық бөлшек түрінде алынған заттың ұзындығы, салмағы мен құнын есептеу кезінде қол жеткізген сандарды жазып алу, кері операцияны орындау	1	08.03	
1.2	Сандар мен әрекет ету	8.1.2.20 ондық бөлшектерді қосу мен алуды орындау	1	15.03	
		8.1.2.21 бір таңбалы сан, 10-ға, 100-ге, 1 000-ға, ондықтарға көбейту мен бөлуді орындау	1	15.03	
		8.1.2.22 саннан ондық бөлшектерді табу; санды оның ондық бөлшегі бойынша табу	1	15.03	
		8.1.2.23 заттың ұзындығы мен салмағын өлшегенде алған ондық бөлшектер түрінде берілген сандарды қосу мен алу, көбейту мен бөлуді орындау	1	15.03	

4-тоқсан

2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	8.2.1.4 геометриялық денелерді танып, атау: цилиндр, конус, пирамида	2	05.04 05.04	
		8.2.1.4 геометриялық денелерді танып, атау: шар, куб, параллелепипед	2	12.04 12.04	
		8.2.1.5 куб пен параллелепипедтің элементтерін көрсетіп, атау: төбесі, қабырғалары мен қырлары (алдыңғы, артқы, оң, сол, жоғарғы, төменгі негіздері)	2	19.04 19.04	
1. Сандар және шамалар	1.2 Сандармен әрекет ету	8.1.2.19 арифметикалық әрекеттердің нәтижелерін тексеруді кері әрекетпен орындау; қарапайым бөлшектер мен арифметикалық амалдардың белгісіз бөліктерін табу	2	26.04 26.04	
		8.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды қолдану	2	03.05 03.05	
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	8.2.1.7 куб пен параллелепипедтің ауданы мен қырлары және жазықтығын санау толық	2	10.05 10.05	
		8.2.2.2 куб және параллелепипед модельдерін дайындау	2	14.05 14.05	
			2	24.05/24.05	

Жыл бойы оқығанды қайталау

**ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫ
КЕЛЕС АУДАНЫ
«№5 ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН МЕКТЕП»
КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ**

«Бекітемін»
Мектеп директоры м.у.а:

Н. Білял
«05» 11.2023 ж.

«Келісемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:

Ж. Алдашов
«05» 11.2023 ж.

«Ә/Б жетекшісі»

Ж. Бекеев
«05» 11.2023 ж.

**ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ КҮНТІЗБЕЛІК
ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ**

Мұғалім: Біләл Нұрсұлтан
Пәні: Математика (үйде оқыту)
Сынып: 9 «Ә»
Оқушы: Кәрім Ақниет

2023-2024 оқу жылы

2. 9-сыныпқа арналған «Математика» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) 100 000-ға дейінгі сандарды қайталау;

2) 1-ден 1 000 000-ға дейінгі сандардың нөмірленуі. 1 000 000 көлемінде сандардың құрылуы, жазылуы, оқылуы, салыстырылуы. Жұп және тақ сандар. Сандық қатардың табиғи түрі мен негізгі қасиеттері. Тең сандық топтармен санау. Сандарды дөңгеленту. I-ден XXXV-ке дейінгі сандарды римдік нөмірлеу;

3) қосу және алу. Толық сандар мен ондық бөлшектерді қосу және азайту. Қосу мен азайту амалдарының белгісіз бірліктерін табу. Жақшалары бар мысалдардағы әрекеттер тәртібі. Сандарды әртүрлі салыстыру. Теңестіру. Калькулятордың көмегімен қосу және алу;

4) көбейту мен бөлу. Толық сандар және ондық бөлшектерді бір белгілі санға көбейту мен бөлу. Толық сандарды екі және үш белгісі бар санға көбейту (жеңіл мысалдар). Толық сандарды екі белгісі бар санға бөлу. Толық сандар мен ондық бөлшектерді 10, 100, 1 000-ға, дөңгелек ондықтар мен жүздіктерге көбейту мен бөлу. Калькулятордың көмегімен көбейту және бөлу;

5) мәтіндік арифметикалық амалдар. Қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық амалдар (2-4 әрекетті орындауды талап ететін). Тіктөртбұрыш пен квадраттың периметрі және алаңын алуға арналған мәтіндік амалдар. Сандардың пайызын табуды талап ететін қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық амалдар;

6) көлемдерді өлшеп, олармен әрекет жасағанда алған сандар. 5-8 сыныптар материалын қайталау. Заттың өлшемдерін өлшегенде алатын сандарды бір санды, дөңгелек ондық, екі санды санға көбейту мен бөлу. Конвертацияланатын валюта: доллар, евро. Доллар мен евроның Қазақстан валютасына қатысты курсы;

7) көрнекі геометрия бірліктері. Сызықтар: түзу, қисық, сынық, бөлік, параллель және перпендикуляр түзулер. Бұрыштар, транспортирдің көмегімен бұрыштарды құрып, өлшеу. Көршілес бұрыштар, олардың сомасы, үшбұрыштың көршілес бұрыштары. Шеңбер мен дөңгелек. Ортасы, радиус, диаметр. Сектор, сегмент. Шеңбер ұзындығы. Шеңбер ұзындығын санау формуласы: $C = 2\pi R$. Көпбұрыштар. Көпбұрыштардың периметрі. Фигура алаңы. Аландар бірліктері: квадрат сантиметр, квадрат дециметр, квадрат метр, квадрат миллиметр. S, кв. см; см², кв. дм, дм², кв. м, м², кв. км, км², кв. мм, мм² белгілеулері. Квадрат пен тіктөртбұрыштың аландарын өлшеп, табу. Геометриялық денелер: цилиндр, конус, пирамида, шар. Куб, параллелепипед. Қыры, қабырғасы, төбесі бірліктері мен олардың қасиеттері. Жоғары және төменгі негізі, алдыңғы және артқы қырлары, оң және сол бүйірлі қырлары, қабырғалары. Куб пен параллелепипедті айналдыру, олардың модельдерін шығару. Куб пен параллелепипедтің бүйірлі және толық бетінің алаңын шығару. Геометриялық фигураның көлемі. V белгісі. Көлемді өлшеу бірліктері: куб. мм, мм³, куб. см, см³, куб. дм, дм³, куб. м, м³, куб. км, км³. 1 куб. дм = 1 000 куб. см., 1 куб. м = 1 000 куб. дм, 1 куб. м = 1 000 000 куб. см арақатынасы. Тікбұрышты

параллелепипед (куб) көлемін өлшеп, шығару;

8) қарапайым бөлшектер. 5-8-сыныптардың математика материалын қайталау. Бөлшектерді бірдей бөлгішке алып келу. Түрлі бөлгіштері бар бөлшектерді салыстыру. Түрлі бөлгіштері бар бөлшектерді қосу және алу. Бөлшектер және аралас сандарды толық санға көбейту мен бөлу. Алдын ала қысқарту. Қарапайым бөлшектері бар құрамдас бөліктер мен әрекеттер нәтижелерін атау. Амалды кері әрекетпен тексеру. Белгісіз бөлікті табу. 3-4 арифметикалық амалдардан тұратын әрекеттердің тәртібі. Санның бір не бірнеше бөлігін табу;

9) ондық бөлшектер мен пайыздар. 6-8-сыныптардың материалын қайталау. Ондық бөлшектерді бір мағыналы сан, 10, 100, 1000-ға және дөңгелек ондықтарға көбейту мен бөлу. 3-4 арифметикалық амалдардан тұратын ондық бөлшектер бар амалдардың тәртібі. Қарапайым және ондық бөлшектермен біріккен жұмыс. Пайыз туралы түсінік. Жүздік бөліктің үш түрлі жазылуы (қарапайым бөлшек, ондық бөлшек және пайыз түрінде). 100 % - бүкіл сан мен бүкіл мөлшері. Санның пайыздарын (1%, 10%, 20%, 25%, 50%, 75%) табу және 100-ге бөлу және пайыздар санына көбейту;

10) 9-сыныптың математика курсы қайталау.

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған «Математика» пәнінен
Күнтізбелік тақырыптық жоспарлау
9-сынып, аптасына 2 сағат
2-тоқсан

Бөлім	Бөлімше	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1. Сандар және шамалар	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	9.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу	1	09.11	
		9.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету	1	09.11	
		9.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну	1	16.11	
		9.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру	1	16.11	
		9.1.1.14 дұрыс және дұрыс емес бөлшектерді атау	1	23.11	
		9.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру; аралас санды дұрыс емес бөлшекпен алмастыру; бөлшектерді бірдей бөлігіне әкелу	1	23.11	
	1.2 Сандармен әрекет ету	9.1.2.15 бірдей алымы бар бөлшектерді көбейту мен бөлуді орындау; аралас сандарды қосу мен алу; бірден және толық саннан бөлшекті алу	1	30.11	
		9.1.2.16 санның бір не бірнеше бөлігін табу; санды оның бір бөлігі бойынша табу	1	30.11	
		9.1.2.17 бірдей бөлікте көрсетілген ондық бөлшектерді қосу мен алуды орындау; бөлшекті алдын ала қысқартуды орындау	1	07.12	
		9.1.2.18 қарапайым бөлшектермен қосу мен алу, көбейту мен бөлу әрекеттерінің белгісіз бірліктерін табу	1	07.12	
		9.1.2.19 1 және 2-сатыдағы әрекеттер бөлшектер бар мысалдардың әрекеттену тәртібін анықтау	1	14.12	
		9.1.2.20 арифметикалық әрекеттердің нәтижелерін тексеруді кері әрекетпен орындау; қарапайым бөлшектер мен арифметикалық амалдардың белгісіз бөліктерін табу	1	14.12	
3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	9.3.1.3 санның пайызын табуға арналған құрамдас мәтіндік арифметикалық есептерді шешу	1	21.12	
		9.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау	1	21.12	
		9.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық	1	28.12	

		жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен			
		9.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу	1	28.12	
3-тоқсан					
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	9.2.1.6 аудан бірліктерін айырып, атау: квадратты сантиметр, квадратты дециметр, квадратты метр, квадратты миллиметр	1	11.01	
		9.2.1.8 квадрат, тік төртбұрыштың ауданын санау	1	11.01	
		9.2.1.7 геометриялық денелерді танып, атау: цилиндр, конус, пирамида, шар, куб, параллелепипед; геометриялық денелердің бірліктерін танып, атау: қырлары, мен қабырғалары, төбелері мен олардың қасиеттері	1	18.01	
		9.2.1.8 куб пен параллелепипедтің ауданы мен толық және қырлы кеңістігін санау	1	18.01	
		9.2.2.4 куб және параллелепипед модельдерін дайындау	1	25.01	
		9.2.1.9 көлем бірліктерін ажыратып, санау: куб. мм, мм ³ , куб. см, см ³ , куб. дм, дм ³ , куб м, м ³ , куб. км, км ³	1	25.01	
		9.2.1.10 куб пен тікбұрышты параллелепипедтің көлемін өлшеп, санау	1	01.02	
		9.3.2.2 геометриялық дененің көлемін белгілеуді пайдалану: V;	1	01.02	
1. Сандар және шамалар	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	9.1.2.22 саннан 1%, 10%, 20%, 25% 50% 75% табу; сандыпайыздары бойынша табу	1	08.02	
3. Математикалық модельдеу	3.2. Математика тілі	9.3.2.2 пайызды белгілеу үшін % белгісін қолдану	1	08.02	
	3.1. Есептер	9.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу	1	15.02	
		9.3.1.4 саннан бөлшек пен пайызды табуға арналған жай және құрамдас мәтіндік арифметикалық есептерді шешу			
	3.2. Математика тілі	9.3.1.2 санның пайызын табуға арналған қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық есептерді шешу	1	15.02	
1. Сандар және шамалар	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	9.1.3.1 шамаларды өлшеуде және заттарды есептеуде алынған сандарды айыру	1	22.02	
		9.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру	1	22.02	
		9.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату	1	29.02	
		9.1.3.4 ақшаларды тану: 200 тг., 500 тг., 1 000 тг., 2 000 тг.	1	29.02	

		5 000 тг, 10 000 тг және 20 000 тг			
		9.1.3.5 200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10000 және 20 000 тг тиындарды айырбастау және ауыстыруды орындау	1	04.03	
		9.1.3.6 сатып алу үшін есептесуге акшаларды пайдалану	1	04.03	
		9.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жанартуды орындау; әртүрлі мемлекеттердің валютасын айыра білу: доллар, еуро; валютаны айырбастау курсында бағдарлану	1	14.03	
		9.1.3.8 құн, ұзындық, салмақ, уақыттың бір, екі бірліктерін өлшеуде алынған сандарды ауызша және жазбаша қосу мен азайтуды орындау; бірдей сандар, дөңгелек ондықтарды өлшеуде алынған сандарға көбейту мен бөлу, екі белгілі санға көбейту	1	14.03	
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	9.2.1.2. бұрыштардың түрлерін атау: тура, доғал, үшкір; бұрыштың шамасын өлшеу амалы (градус) және оны өлшеуге арналған құралды (транспортир) таңдау; жанама бұрыштардың және үшбұрыштардың бұрыштары сомасын атау	1	14.03	
		9.2.1.3 шеңбер мен дөңгелекті айыру және атау; орта, радиус, диаметр, хорда, доғаны тану мен атау; дөңгелектің бөліктерін айырып, атау: сектор мен сегмент	1	14.03	
4-тоқсан					
		9.2.1.4 $C = 2\pi R$ формуласының көмегімен ұзындығын анықтау	2	04.04 04.04	
	2.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	9.2.2.3 транспортирдің көмегімен бұрышты құру өлшеуді орындау	2	11.04 11.04	
		9.2.2.5 берілген радиус пен диаметр бойынша циркульдің көмегімен шеңберді құруды орындау	2	18.04 18.04	
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	9.2.1.3 шеңбер мен дөңгелекті айыру және атау; орта, радиус, диаметр, хорда, доғаны тану мен атау; дөңгелектің бөліктерін айырып, атау:	2	25.04 25.04	
		9.2.1.4 $C = 2\pi R$ формуласының көмегімен шеңбердің ұзындығын анықтау	2	02.05 02.05	

1. Сандар және шамалар Жыл бойы оқығанды қайталау	2.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	9.2.2.5 берілген радиус пен диаметр бойынша циркульдің көмегімен шеңберді құруды орындау	2	09.05 09.05	
	1.2 Сандармен әрекет ету	9.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды қолдану	2	16.05 16.05	
			2	23.05/23.05	